

Rapport

Advisering rondom het thema bewegen op consultatiebureaus

Het belang van bewegen voor
kinderen van 0 tot 4 jaar

Advisering rondom het thema bewegen op consultatiebureaus

Het belang van bewegen voor kinderen van 0 tot 4 jaar

Met steun van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Mulier Instituut

Sanne Veldman

Marthe Westerbroek

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 2 april 2024

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Advisering rondom het thema bewegen op consultatiebureaus

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Achtergrond	7
1.2 Doelstelling	9
1.3 Vraagstelling	9
2 Onderzoeksmethode	11
2.1 De vragenlijst	11
2.2 Dataverzameling en JGZ-professionals	11
2.3 Analyse	12
3 Resultaten	14
3.1 Achtergrondgegevens	14
3.2 Het thema bewegen op het consultatiebureau	15
3.3 Het thema bewegen tijdens consulten	16
3.4 Richtlijn Houding en bewegen en beweegadvies 0-4 jaar	19
3.5 Ondersteuningsbehoeften	21
3.6 De rol van JGZ-professionals bij de implementatie van het beweegadvies bij ketenpartners	23
4 Belangrijkste bevindingen & aanbevelingen	25
4.1 Belangrijkste bevindingen	25
4.2 Aanbevelingen voor beleid	26
4.3 Aanbevelingen voor praktijk	27
4.4 Overige aanbevelingen	29
Bronnen	32

Bewegen als onderdeel van gezond opgroeien

Inleiding

De afgelopen jaren is gebleken dat kinderen minder en minder goed bewegen. Professionals uit de jeugdgezondheidszorg (JGZ) kunnen een belangrijke rol spelen bij het stimuleren van voldoende en gevarieerd bewegen bij jonge kinderen (0-4 jaar), via advies en voorlichting aan ouders/verzorgers.

Daarbij kunnen ze de JGZ-richtlijn Houding en bewegen gebruiken. Maar we weten niet in welke mate ze dit doen. Om JGZ-professionals te ondersteunen om bewegen te stimuleren moeten we meer weten over de huidige aandacht voor het thema bewegen op consultatiebureaus. En over wat JGZ-professionals nodig hebben om het thema bewegen te implementeren tijdens consulten.

Probleemstelling

In dit onderzoek brengen we met een vragenlijst onder 182 JGZ-professionals in kaart:

- > op welke manier er aandacht is voor het thema bewegen op consultatiebureaus;
- > in hoeverre JGZ-professionals gebruik maken van de richtlijn Houding en bewegen en het beweegadvies; en
- > welke behoeften JGZ-professionals hebben om het thema bewegen en het beweegadvies te implementeren tijdens consulten.

Belangrijkste bevindingen

Op weinig consultatiebureaus is structureel aandacht voor het thema bewegen. 42 procent van de JGZ-professionals geeft aan dat hun consultatiebureau beleid heeft voor bewegen. Op deze consultatiebureaus is vaker een wachtruimte die uitnodigt om te bewegen en gebruiken JGZ-professionals vaker de richtlijn Houding en bewegen en het beweegadvies.

Daarnaast zien we dat JGZ-professionals die werken op een consultatiebureau met beleid en/of waar ze de richtlijn gebruiken, het thema bewegen vaker bespreken tijdens consulten.

Aanbevelingen

Voor de integratie van het beweegadvies voor 0 tot 4 jaar binnen de JGZ adviseren we de JGZ-beroepsvereniging om het beweegadvies te integreren in de JGZ-richtlijn Houding en bewegen.

Om het thema bewegen meer aandacht te geven en om de richtlijn Houding en bewegen beter te implementeren en integreren adviseren we JGZ-organisaties:

- Formuleer in het beleid een concrete visie over het thema bewegen, waarbij het thema bewegen en de richtlijn Houding en bewegen in de dagelijkse praktijk geïntegreerd is.
- Betrek de stakeholders, inclusief JGZ-professionals, bij het opstellen en implementeren van een visie over het thema bewegen.
- Breng de ondersteuningsbehoeften van professionals voor het implementeren en uitvoeren van de visie in kaart en zorg voor de middelen om hieraan te voldoen.
- Zet in op het vergroten van de kennis, vaardigheden, enthousiasme en motivatie van professionals om het thema bewegen te integreren op consultatiebureaus.
- Werk samen met relevante ketenpartners om de aandacht voor het thema bewegen en de implementatie van het beweegadvies te stimuleren.

Inleiding

In dit hoofdstuk introduceren we het thema bewegen bij jonge kinderen en lichten we de rol van de jeugdgezondheidszorg bij het stimuleren van voldoende en gevarieerd bewegen toe. Vervolgens gaan we in op het doel en de onderzoeksvragen van dit onderzoek.

1.1 Achtergrond

Voldoende en gevarieerd bewegen levert een belangrijke bijdrage aan een gezonde groei en ontwikkeling van jonge kinderen (Ward, 2009; Kuzik et al., 2017). Maar de afgelopen jaren is gebleken dat kinderen minder bewegen en meer zitten (Farooq et al., 2019; Kariippanon et al., 2022). Daarnaast neemt de kwaliteit van bewegen bij kinderen af (Mombarg et al., 2021).

Dit is een urgent probleem, aangezien lichamelijke inactiviteit bijdraagt aan de stijging van het aantal personen met overgewicht en obesitas (Kohl et al. 2012).

Het beweegadvies

Om de ontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren en overgewicht te voorkomen publiceerde de Gezondheidsraad in februari 2022 een beweegadvies voor 0-4-jarige kinderen (Gezondheidsraad, 2022). Daarin staat een aanbeveling voor de hoeveelheid bewegen, het beperken van lange periodes stilzitten en beeldschermtijd (zie kader).

Beweegadvies voor kinderen van 0 tot 4 jaar

Het beweegadvies van de Gezondheidsraad voor kinderen van 0 tot 4 jaar is:

- kinderen tot 1 jaar = meerdere keren per dag lichamelijke activiteit, wanneer het kind nog niet mobiel is minimaal 30 minuten per dag in buikligging;
- kinderen van 1 en 2 jaar = minimaal 180 minuten lichamelijke activiteit;
- kinderen van 3 jaar = minimaal 180 minuten lichamelijke activiteit, waarvan 60 minuten matig tot intensief bewegen.

Daarnaast geven ze adviezen over het beperken van de bewegingsvrijheid en beeldschermtijd. Voor kinderen van 0-4 jaar: maximaal 60 minuten per keer de bewegingsvrijheid beperken. Voor kinderen van 0 tot 2 jaar raden ze beeldschermtijd af. Voor kinderen van 2 tot 4 jaar adviseren ze maximaal 1 uur beeldschermtijd per dag, waarbij geldt; hoe minder, hoe beter.

De rol van de jeugdgezondheidszorg

Kinderen stimuleren om meer te bewegen en inzetten op hogere kwaliteit van bewegen vergt samenwerking en afstemming tussen verschillende sectoren (Singh et al., 2023). Eén van deze sectoren is de jeugdgezondheidszorg (JGZ). De JGZ richt

zich op advies, voorlichting en ondersteuning voor het gezond opgroeien en opvoeden van jeugdigen tot 18 jaar.

Consultatiebureaus, een onderdeel van de JGZ, zien meer dan 95 procent van de 0-4-jarige kinderen. Uit onderzoek blijkt dat ouders vinden dat het consultatiebureau een belangrijke rol heeft bij het bespreken van het thema leefstijl (waaronder bewegen) (Van den Berg et al., 2020).

Behoeftte aan meer aandacht voor bewegen

JGZ-professionals kunnen een cruciale rol spelen bij het bewustmaken van ouders/verzorgers over het belang van bewegen. En bij het ondersteunen van deze ouders/verzorgers bij het stimuleren van bewegen bij hun kinderen.

Maar uit een peiling van Opvoedinformatie Nederland en Kenniscentrum Sport & Bewegen (2019) blijkt dat 77 procent van de ouders aangeeft dat het thema niet besproken wordt op het consultatiebureau. Hierbij geeft 71 procent van de ouders aan wel behoefte te hebben aan dit gesprek (Kenniscentrum Sport, 2019).

Vergelijkbare resultaten komen naar voren in het onderzoek 'Samen Gezond Groot' (Van den Berg et al., 2020). Dit onderzoek bracht in kaart hoe JGZ-professionals leefstijladvisering in de praktijk brengen en hoe ouders dit ervaren.

Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat 71 procent van de ouders geen advies kregen over bewegen. Ouders uit dit onderzoek zijn van mening dat JGZ-professionals meer aandacht mogen besteden aan leefstijl. Hierbij geven ze de suggestie om naast 'hoe gaat het bewegen?' ook vragen te stellen zoals 'hoeveel beweegt het kind?'.

Richtlijn Houding en bewegen

Om JGZ-professional te ondersteunen bij het geven van optimale zorg heeft het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid JGZ-richtlijnen ontwikkeld (NCJ, z.d.). Eén van de 36 richtlijnen is de richtlijn Houding en bewegen. Deze richtlijn biedt informatie over voorlichting, (vroeg)signalering, begeleiding en verwijzing rond de onderwerpen houding en bewegen.

Specifiek staan daarin de volgende aanbevelingen voor JGZ-professionals:

- De JGZ-professional geeft informatie over houding en bewegen bij vragen van ouders van jonge kinderen en op indicatie.
- De JGZ-professional vraagt ouders ten minste eenmaal naar het beweeggedrag en beeldschermgedrag in de leeftijdsperiode 1 t/m 4 jaar van hun kind. JGZ-organisaties bepalen zelf op welke wijze ze dit doen.
- JGZ-professionals kunnen ouders, school en kinderopvang voorlichting geven over bewegen, houding en beeldschermgebruik.

Daarnaast bevat de richtlijn concrete aanbevelingen over de hoeveelheid bewegen, houding en beeldschermgebruik. De adviezen komen grotendeels overeen met het

beweegadvies 0 tot 4 jaar. Er zijn momenteel geen cijfers bekend over het gebruik van deze richtlijn in de praktijk.

Bewegen stimuleren op consultatiebureaus

Gezien het belang van voldoende en gevarieerd bewegen bij jonge kinderen hebben JGZ-professionals in de oproep voorafgaand aan het beweegadvies aangegeven op zoek te zijn naar praktische handvatten om bewegen te stimuleren.

Om te kunnen voldoen aan deze oproep en de behoeften van ouders/verzorgers, moeten we meer weten over de huidige aandacht voor het thema bewegen. En over de behoeften van professionals rondom dit thema en de voorwaarden om het beweegadvies te implementeren.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is in kaart te brengen:

- op welke manier er aandacht is voor het thema bewegen op consultatiebureaus;
- in hoeverre JGZ-professionals gebruik maken van de richtlijn Houding en bewegen en het beweegadvies; en
- welke behoeften JGZ-professionals hebben om het thema bewegen en het beweegadvies te implementeren tijdens consulten.

De bevindingen van dit onderzoek kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van beleid, scholing en protocollen gericht op meer aandacht voor het thema bewegen op het consultatiebureau. Met als uiteindelijk doel om voldoende en gevarieerd bewegen bij jonge kinderen te stimuleren.

1.3 Vraagstelling

Dit alles brengen we in kaart door de volgende deelvragen te beantwoorden:

1. Op welke manier is er aandacht voor het thema bewegen op consultatiebureaus?
2. Op welke manier is er aandacht voor het thema bewegen tijdens consulten met ouders/verzorgers op het consultatiebureau?
3. In hoeverre zijn JGZ-professionals bekend met en maken ze gebruik van de richtlijn Houding en bewegen en het beweegadvies 0-4 jaar?
4. Welke ondersteuningsbehoeften hebben JGZ-professionals voor het bespreken van het thema bewegen tijdens consulten met ouders/verzorgers?
5. Welke rol zien JGZ-professionals voor zichzelf weggelegd bij de implementatie van het beweegadvies bij ketenpartners?

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de onderzoeksmethode die we hebben gebruikt voor dit onderzoek, inclusief de onderzoeksgroep en de vragenlijst. In hoofdstuk 3 presenteren we de resultaten van het onderzoek. Dit doen we aan de hand van de gestelde deelvragen. Op basis van de resultaten geven we in hoofdstuk 4 de conclusies en een aantal aanbevelingen.

Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk beschrijven we de vragenlijst, de dataverzameling, de onderzoeksgroep en de data-analyse.

2.1 De vragenlijst

We hebben in samenwerking met twee JGZ-professionals een vragenlijst ontwikkeld over het thema bewegen op consultatiebureaus. Deze professionals hebben we benaderd via het netwerk van de onderzoekers.

De vragenlijst bevat in totaal 26 vragen. Hoeveel vragen JGZ-professionals kregen, was afhankelijk van eerder gegeven antwoorden en varieerde tussen de twee (alleen de screeningsvragen) en 23.

De vragenlijst bevat de volgende onderwerpen:

- achtergrondinformatie (functie, betrokkenheid bij beleid, consulten met ouders/verzorgers, aantal jaren werkzaam binnen de JGZ, postcode);
- aandacht voor het thema bewegen op het consultatiebureau (o.a. in beleid, op locatie, bij samenwerkingen, in scholing);
- aandacht voor bewegen tijdens consulten met ouders/verzorgers (frequentie, beweegreden en inhoud van het consult);
- JGZ-richtlijn Houding en bewegen en beweegadvies 0-4 jaar (bekendheid en toepassing);
- ondersteuningsbehoefte voor de implementatie van het thema bewegen (ervaren belang en bekwaamheid, ondersteuningsbehoeften);
- rol van JGZ-professionals voor bredere implementatie van het beweegadvies bij ketenpartners.

2.2 Dataverzameling en JGZ-professionals

Voor het verspreiden van de vragenlijst hebben we contact gelegd met alle 39 JGZ-organisaties in Nederland. We vroegen ze te helpen met dit onderzoek door de vragenlijst te verspreiden onder alle professionals die werken met ouders/verzorgers van kinderen van 0 tot 4 jaar. Alle JGZ-organisaties ontvingen hetzelfde bericht om de vragenlijst te verspreiden.

Professionals konden de vragenlijst invullen tussen 19 november en 20 december 2023. In totaal zijn 274 JGZ-professionals gestart met het invullen van de vragenlijst. Hiervan hebben:

- 68 JGZ-professionals minder dan drie van de vijf vragenblokken ingevuld;
- 24 JGZ-professionals geen (telefonische/digitale) consulten met ouders/verzorgers van kinderen van 0 tot 4 jaar en geen betrokkenheid bij de ontwikkeling van het beleid.

Deze respondenten hebben we niet meegenomen in de analyse. We hebben de antwoorden van 182 deelnemers geanalyseerd. Hiervan hebben zes deelnemers de vragenlijst niet volledig ingevuld, maar wel meer dan drie van de vijf vragenblokken.

2.3 Analyse

We hebben gesloten vragen geanalyseerd met beschrijvende statistiek. De open vragen hebben we gecodeerd en samengevat. De mate van stedelijkheid hebben we op basis van de postcode bepaald aan de hand van data van het Centraal Bureau van Statistiek (2023).

In de analyse hebben we gekeken naar de invloed van stedelijkheid, het toepassen van de richtlijn Houding en bewegen en het hebben van beleid over bewegen bij kinderen van 0 tot 4 jaar op het consultatiebureau op de aandacht voor het thema bewegen.

Resultaten

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van de vragenlijst over het thema bewegen op consultatiebureaus. Dat doen we aan de hand van de vijf deelvragen.

3.1 Achtergrondgegevens

Voor dit onderzoek hebben we de antwoorden van 182 JGZ-professionals geanalyseerd. Twee derde van deze respondenten (65%) werkt als jeugdverpleegkundige ([tabel 3.1](#)). Een kwart (26%) werkt als jeugdarts. Onder 'Anders' vermeldden respondenten de volgende functies: clusteraanvoerder, orthopedagoog, pedagoog, teamleider en verpleegkundig specialist in opleiding.

Tabel 3.1
Kenmerken respondenten
(in procenten, n= 182)

Functie	
Manager	2
Stafverpleegkundige	2
Stafarts	1
Jeugdarts	26
Jeugdverpleegkundige	65
JGZ-assistent	4
Anders	5
Ervaring	
0 tot 2 jaar	14
2 tot 5 jaar	26
5 tot 10 jaar	14
10 tot 15 jaar	9
15 jaar of meer	37
Locatie	
(Zeer)sterk stedelijk gebied	63
Matig stedelijk gebied	12
Niet/weinig stedelijk gebied	25
Beleid	
Ja	42
Nee	18
Weet ik niet	40

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst over bewegen binnen de JGZ, najaar 2023.

Het merendeel van de JGZ-professionals (60%) werkt langer dan vijf jaar bij de JGZ en meer dan een derde (37%) werkt hier al vijftien jaar of langer.

De meerderheid (63%) werkt voornamelijk in (zeer) sterk stedelijk gebied. Om de stedelijkheid met elkaar te kunnen vergelijken hebben we de groepen matig stedelijk en niet/weinig stedelijk samengevoegd.

Bijna alle JGZ-professionals (96%) hebben tijdens hun werk (telefonische/digitale) consulten met ouders/verzorgers van kinderen van 0 tot 4 jaar. Degenen die dit niet hebben, zijn wel verantwoordelijk voor (de ontwikkeling van) het beleid.

3.2 Het thema bewegen op het consultatiebureau

Deelvraag 1 luidt: op welke manier is er aandacht voor het thema bewegen op consultatiebureaus?

Om deze deelvraag te beantwoorden hebben we de JGZ-professionals gevraagd of bewegen bij kinderen van 0 tot 4 jaar onderdeel is van het beleid op hun consultatiebureau. En op welke manier er aandacht voor het thema bewegen is binnen hun consultatiebureau.

Bewegen in het beleid

Twee op de vijf JGZ-professionals (42%) geven aan dat het thema bewegen onderdeel is van het beleid. Op het consultatiebureau van één op de vijf JGZ-professionals (18%) is bewegen geen onderdeel van het beleid. Twee op de vijf JGZ-professionals (40%) weten dit niet.

Aandacht voor bewegen op het consultatiebureau

Volgens het merendeel van de respondenten (57%) is de wachtruimte van het consultatiebureau waar ze werken zo ingericht dat deze uitnodigt tot bewegen ([figuur 3.1](#)). Dit zijn vaker consultatiebureaus uit (zeer) sterk stedelijk gebied dan uit matig/weinig/niet-stedelijk gebied (63% vs. 47%).

Daarnaast werken twee op de vijf JGZ-professionals (40%) met een registratie-item over bewegen in het digitale dossier.

Consultatiebureaus van JGZ-professionals met beleid over bewegen hebben vaker ([figuur 3.1](#)):

- een wachtruimte die uitnodigt om te bewegen (68% vs. 47%);
- een registratie-item over bewegen in het digitale dossier (57% vs. 19%); en
- materialen om bewegen bespreekbaar te maken tijdens consulten (50% vs. 22%).

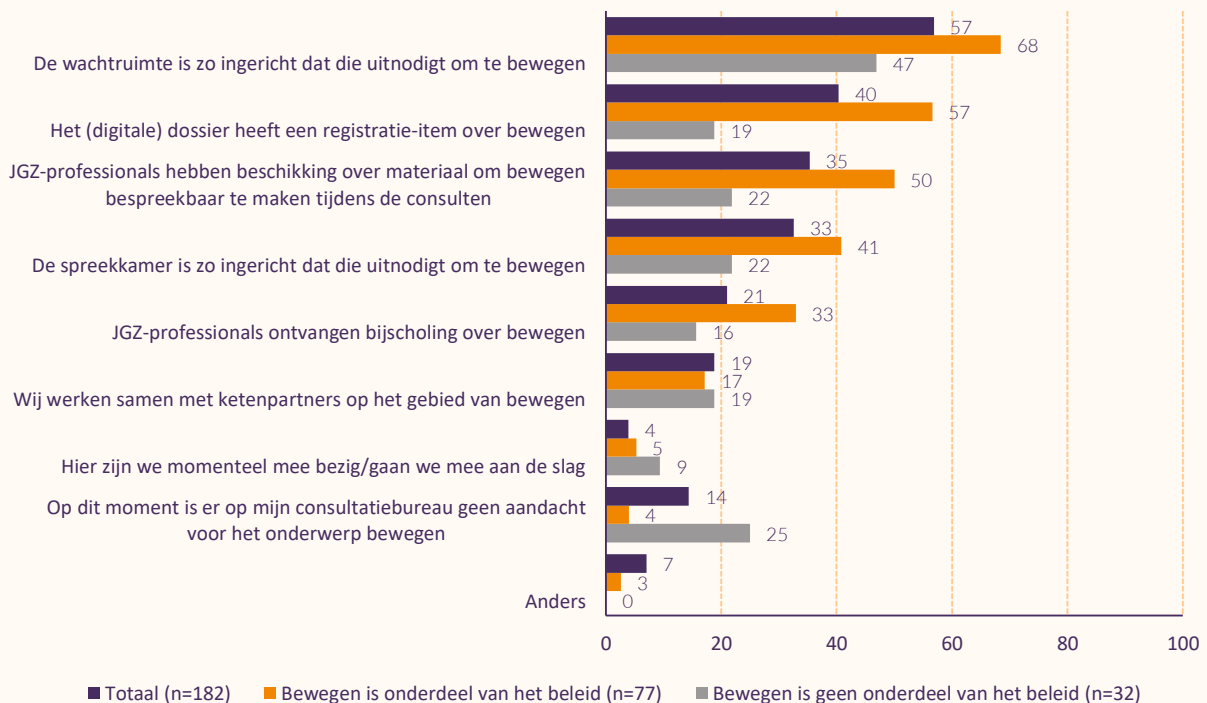
Op een klein deel van de consultatiebureaus met beleid over bewegen (4%, n=3) is er volgens de JGZ-professionals geen aandacht voor bewegen. Van de professionals die werken op een consultatiebureau zonder beleid op bewegen, geeft een kwart (25%) aan dat er geen aandacht voor bewegen is. Enkele JGZ-professionals (4%,

n=7) geven aan dat ze momenteel bezig zijn om de aandacht voor het thema bewegen op het consultatiebureau te vergroten.

Figuur 3.1

Manieren van aandacht voor bewegen op het consultatiebureau, uitgesplitst naar wel of geen beleid over bewegen

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst over bewegen binnen de JGZ, najaar 2023.

3.3 Het thema bewegen tijdens consulten

Deelvraag 2 luidt: op welke manier is er aandacht voor het thema bewegen tijdens consulten met ouders/verzorgers op het consultatiebureau? Dit hebben we in kaart gebracht bij JGZ-professionals die tijdens hun werk consulten met ouders/verzorgers van jonge kinderen hebben en die de vragenlijst volledig ingevuld hebben (n=174).

Beleid en het bespreken van het thema bewegen

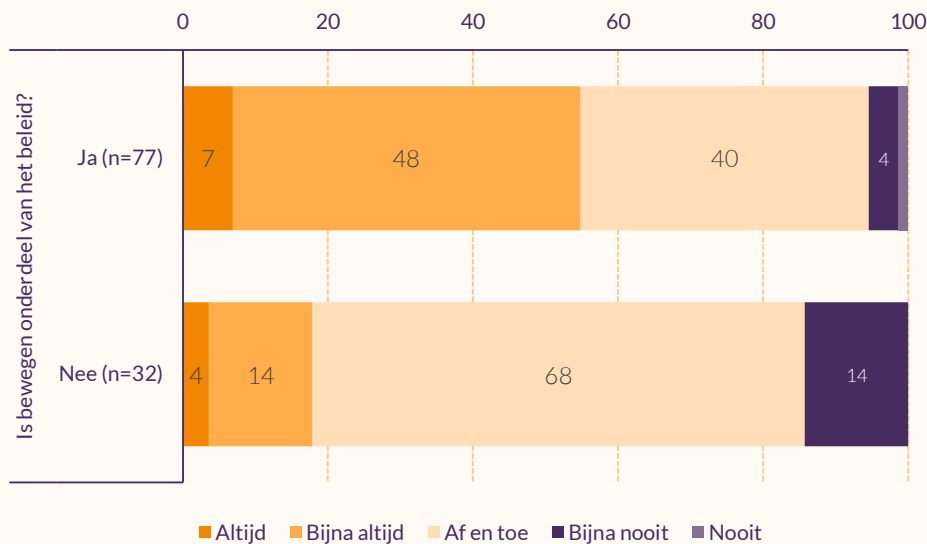
De helft van de JGZ-professionals (50%) bespreekt het thema bewegen af en toe tijdens consulten met ouders/verzorgers van kinderen van 0 tot 4 jaar. Verder bespreekt:

- > 4 procent het altijd;
- > 36 procent het bijna altijd;
- > 9 procent het bijna nooit; en
- > 1 procent het nooit.

Op consultatiebureaus met beleid over bewegen geeft 55 procent van de JGZ-professionals aan het thema bewegen (bijna) altijd te bespreken. Dit is vaker dan JGZ-professionals op consultatiebureaus zonder beleid op bewegen (18%; [figuur 3.2](#)).

Figuur 3.2

Hoe vaak de JGZ-professional het thema bewegen tijdens een consult met ouders/verzorgers bespreekt
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst over bewegen binnen de JGZ, najaar 2023.

Bewegen als onderdeel van het consult

De JGZ-professionals die het thema bewegen (bijna) altijd of af en toe bespreken (n=158), doen dit voornamelijk wanneer ([figuur 3.3](#)):

- > ouders/verzorgers hier vragen over hebben (82%);
- > het kind overgewicht heeft (81%);
- > het kind een achterstand heeft in de motorische ontwikkeling (78%).

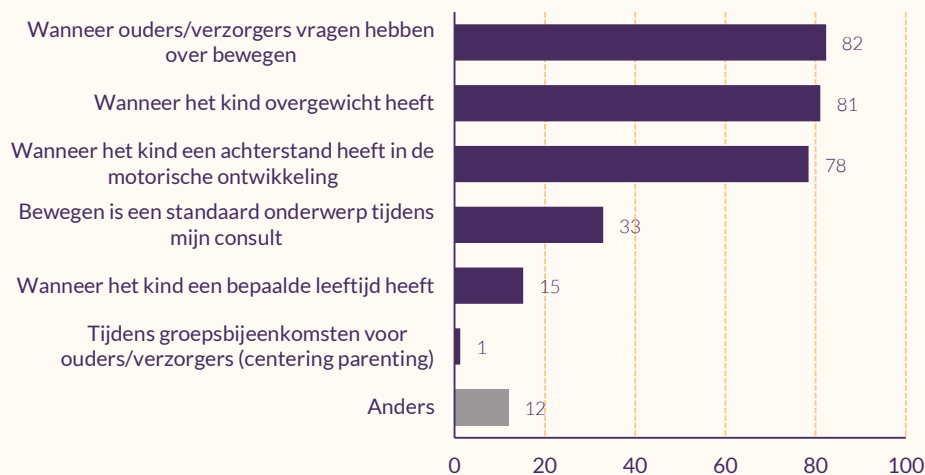
Andere gevallen waarin het thema bewegen als standaard onderwerp aan bod komt, zijn als een kind niet naar de opvang gaat of wanneer beeldschermgebruik of bepaald sociaal gedrag hier aanleiding voor geven.

Eén op de drie JGZ-professionals (33%) die het thema bewegen (bijna) altijd of af en toe bespreken, geeft aan dat dit een standaard onderwerp is tijdens het consult. Op consultatiebureaus waar bewegen onderdeel is van het beleid, is het vaker een standaard onderdeel van een consult dan op consultatiebureaus zonder beleid over bewegen (46% vs. 21%).

Figuur 3.3

Wanneer bespreken JGZ-professionals het onderwerp bewegen met ouders/verzorgers tijdens consulten?

(in procenten, n=158, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst over bewegen binnen de JGZ, najaar 2023.

Hoe bespreken de JGZ-professionals het thema bewegen tijdens consulten?

JGZ-professionals die het thema bewegen (bijna) altijd of af en toe bespreken met ouders/verzorgers, doen dit door:

- bewegen ter sprake te brengen als onderdeel van een gezonde leefstijl (72%);
- ouders/verzorgers te vragen hoeveel en op welke manier hun kind beweegt (70%);
- ouders/verzorgers te vragen of ze bewegen bij hun kind stimuleren (54%).

Eén op de vijf JGZ-professionals (22%) informeert de ouders/verzorgers over het beweegadvies. Daarnaast deelt een klein deel van de JGZ-professionals (13%) informatie via bijvoorbeeld een informatiefolder of nieuwsbrief.

Reacties van ouders op het bespreken van bewegen

De helft van de JGZ-professionals heeft de indruk dat ouders/verzorgers zich bewust zijn van het belang van bewegen voor hun kind (49%) of hun kind stimuleren om te bewegen (46%). Maar ook de helft van de professionals geeft aan dat ouders/verzorgers (vaak) niet weten hoe ze hun kind kunnen stimuleren om te bewegen (49%) of zich weinig bewust lijken van het belang van bewegen voor hun kind (47%).

Enkele JGZ-professionals geven aan dat ouders denken dat hun kind voldoende beweegt, waarbij **'het gezien wordt als iets wat vanzelf gaat bij kinderen en waar ouders geen aandacht op hoeven te vestigen'**.

Bewegen geen onderdeel van het consult

De JGZ-professionals die het thema bewegen (bijna) nooit bespreken (10%; n=16), geven aan dat dit komt door gebrek aan tijd (n=10). Daarnaast weten vier professionals niet goed hoe ze dit thema kunnen bespreken. Twee JGZ-professionals geven aan dat het bespreken van het thema bewegen niet hun taak is, omdat zij assistenten zijn.

3.4 Richtlijn Houding en bewegen en beweegadvies 0-4 jaar

Deelvraag 3 luidt: in hoeverre zijn JGZ-professionals bekend met en maken ze gebruik van de richtlijn Houding en bewegen en het beweegadvies 0-4 jaar? Dat hebben we de JGZ-professionals gevraagd.

De JGZ-professionals die aangeven dat de richtlijn Houding en bewegen of het beweegadvies 0 tot 4 jaar gebruikt wordt op hun consultatiebureau, hebben we gevraagd hoe deze gebruikt worden. Daarnaast hebben we deelnemers gevraagd of zij denken dat het beweegadvies van meerwaarde kan zijn binnen de JGZ.

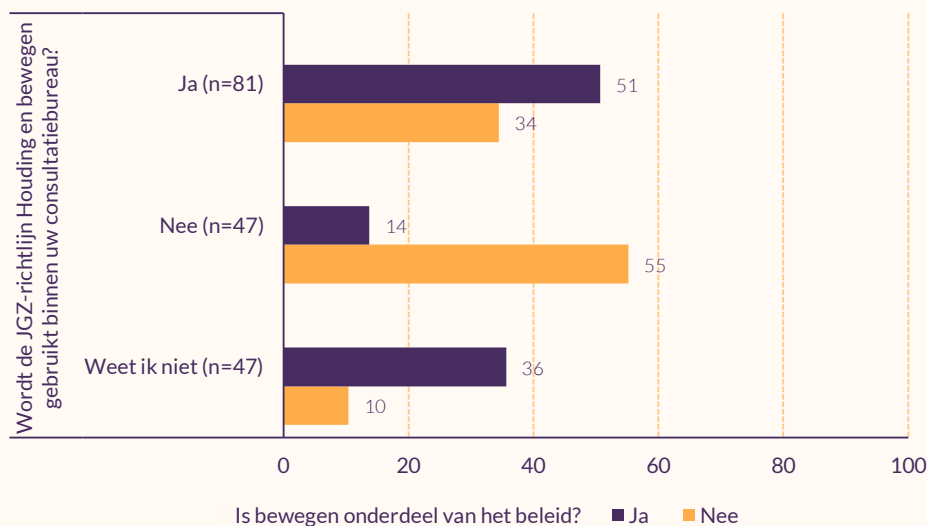
Gebruik van JGZ-richtlijn Houding en bewegen

Bijna de helft van de JGZ-professionals (46%) geeft aan dat de richtlijn Houding en bewegen gebruikt wordt op het consultatiebureau waar zij werken. Een kwart (27%) geeft aan dat deze niet gebruikt wordt en een kwart (27%) weet dit niet.

Op consultatiebureaus met beleid over bewegen wordt de richtlijn Houding en bewegen vaker toegepast dan op consultatiebureaus zonder beleid over bewegen (51% vs. 34%; [figuur 3.4](#)).

Figuur 3.4

Gebruik van richtlijn Houding en bewegen, uitgesplitst naar wel of geen beleid over bewegen
(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst over bewegen binnen de JGZ, najaar 2023.:

De JGZ-professionals die aangeven dat de richtlijn op hun consultatiebureau gebruikt wordt, hebben we gevraagd hoe zij deze gebruiken. Volgens de respondenten is dat met name:

- als naslagwerk;
- als basis om het thema bewegen te bespreken met ouders; of
- om concrete adviezen te geven over houding, bewegen en beeldschermgebruik.

Het gebruik van de richtlijn hangt vaak samen met een indicatie (zoals overgewicht of motorische achterstand). Of met wanneer ouders vragen hebben rondom dit thema.

Consultatiebureaus waar JGZ-professionals de richtlijn Houding en bewegen gebruiken, hebben vaker een registratie-item over bewegen in het dossier (48% vs. 23%) en vaker materiaal om bewegen bespreekbaar te maken (43% vs. 19%).

Op consultatiebureaus waar de richtlijn Houding en bewegen gebruikt wordt:

- bespreken professionals het thema bewegen vaker (bijna) altijd tijdens consulten (46% vs. 28%);
- is het thema bewegen vaker een standaard onderwerp tijdens het consult (38% vs. 19%);
- informeren ze ouders/verzorgers vaker over het beweegadvies (30% vs. 12%).

Bekendheid van het beweegadvies

Van de JGZ-professionals die geen consulten hebben met ouders/verzorgers van kinderen (n=7), zijn er drie bekend met het beweegadvies. Hiervan geeft één professional aan dat het beweegadvies gebruikt wordt op het consultatiebureau waar deze werkt. Drie JGZ-professionals geven aan weleens van het advies gehoord te hebben, maar niet bekend te zijn met de precieze inhoud. Eén deelnemer is niet bekend met het beweegadvies.

Van de JGZ-professionals die consulten hebben met ouders/verzorgers van kinderen van 0 tot 4 jaar (n=175), heeft de helft weleens gehoord van het beweegadvies 0 tot 4 jaar (51%) en is een kwart (24%) bekend met de inhoud ervan. 13 procent gebruikt het beweegadvies. De overige JGZ-professionals (12%) zijn er niet mee bekend.

Gebruik van het beweegadvies

De JGZ-professionals die het beweegadvies gebruiken (n=23), werken vaak op een consultatiebureau met beleid over bewegen (65%; n=15) en maken vaak gebruik van de richtlijn Houding en bewegen (74%; n=17). De consultatiebureaus waar deze JGZ-professionals werken:

- stimuleren JGZ-professionals om het beweegadvies met ouders/verzorgers te bespreken (n=14);
- schaffen materialen aan die te maken hebben met het beweegadvies, zoals posters of flyers (n=12);

- scholen JGZ-professionals over het beweegadvies (n=10);
- nemen het beweegadvies in het beleid op (n=7).

Meerwaarde van het beweegadvies

We hebben het beweegadvies voorgelegd aan de JGZ-professionals die consulten hebben met ouders/verzorgers en niet bekend zijn met het beweegadvies of dit niet gebruiken (n=152). We vroegen ze of het beweegadvies van meerwaarde kan zijn voor hun werk.

Bijna al deze JGZ-professionals (92%) denken dat het beweegadvies van meerwaarde is voor het consultatiebureau waar zij werken. Ze geven aan dat het kan helpen bij het bespreken van het onderwerp met ouders. En bij het creëren van bewustzijn bij ouders over de hoeveelheid bewegen en het beeldschermgedrag.

‘Het feit dat er concrete cijfers zijn [in het beweegadvies] waar ouders wat mee kunnen. Ouders vinden het toch vaak lastig in te schatten wat er dan precies verwacht wordt. Daarnaast stimuleert het ook de ouder om te gaan bewegen met het kind.’

Jeugdverpleegkundige

De JGZ-professionals die aangeven geen meerwaarde te zien in het beweegadvies (n=3), geven hier verschillende redenen voor. Twee benoemen dat ouders hun leven zo ingericht hebben dat ze de adviezen niet kunnen toepassen. Hierbij benoemt één professional als voorbeeld dat ouders zelf ook niet actief zijn en beeldschermen veel gebruiken. Hierdoor ontbreekt het aan een goed voorbeeld voor de kinderen. Deze JGZ-professional ervaart dat het lastig is deze ouders te motiveren.

3.5 Ondersteuningsbehoeften

Deelvraag 4 luidt: welke ondersteuningsbehoeften hebben JGZ-professionals voor het bespreken van het thema bewegen tijdens consulten met ouders/verzorgers? Om die vraag te beantwoorden hebben we de JGZ-professionals gevraagd of zij het belangrijk vinden om het thema bewegen te bespreken met ouders/verzorgers en of ze zich hiervoor bekwaam voelen. Vervolgens vroegen we wat hen zou helpen om het thema bewegen meer te bespreken tijdens consulten.

Het belang van het thema bewegen

Bijna alle JGZ-professionals vinden het bespreken van het thema bewegen met ouders/verzorgers van kinderen van 0 tot 4 jaar heel belangrijk (37%) of redelijk belangrijk (57%). De meeste overige professionals (5%) vinden het niet belangrijk, maar ook niet onbelangrijk. Eén JGZ-professional vindt het niet belangrijk.

JGZ-professionals die werken in (zeer) sterk stedelijk gebied, zien het bespreken van het thema bewegen vaker als heel belangrijk dan professionals die werken in matig/weinig/niet-stedelijk gebied (44% vs. 26%).

Van de JGZ-professionals die aangeven het bespreken van het thema bewegen heel belangrijk te vinden (n=63), geeft meer dan de helft (54%) aan het ook (bijna) altijd te bespreken. Verder valt op:

- Van de JGZ-professionals die het redelijk belangrijk vinden (n=97), bespreekt de meerderheid (57%) het thema bewegen af en toe.
- Een aantal JGZ-professionals geeft aan het onderwerp bewegen (bijna) nooit te bespreken, terwijl zij dit wel heel belangrijk (n=2) of redelijk belangrijk (n=8) vinden.

Ervaren bekwaamheid van JGZ-professionals

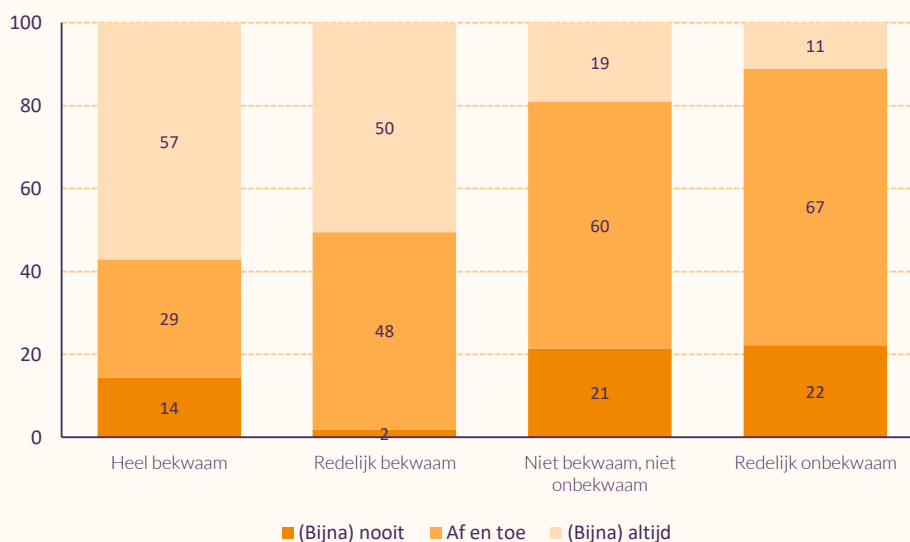
Een klein deel van de JGZ-professionals (8%) voelt zich heel bekwaam om het thema bewegen te bespreken. De meerderheid (62%) voelt zich redelijk bekwaam. Een kwart (25%) voelt zich niet bekwaam, maar ook niet onbekwaam, en een klein deel (5%) voelt zich redelijk onbekwaam.

Er is een samenhang te zien tussen JGZ-professionals die zich heel/redelijk bekwaam voelen en het vaker bespreken van het onderwerp bewegen tijdens consulten ([figuur 3.5](#)).

Figuur 3.5

Ervaren bekwaamheid van JGZ-professionals voor het bespreken van het onderwerp bewegen met ouders/verzorgers, uitgesplitst naar frequentie waarmee ze het onderwerp bespreken

(in procenten, n=170)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst over bewegen binnen de JGZ, najaar 2023.

Behoeften om bewegen meer te bespreken

Om het thema bewegen meer te bespreken tijdens consulten hebben JGZ-professionals voornamelijk behoefte aan meer/andere materialen en meer tijd voor consulten ([figuur 3.6](#)). Verder valt op:

- JGZ-professionals die zich niet bekwaam/niet onbekwaam of redelijk onbekwaam voelen om het thema bewegen tijdens consulten te bespreken, geven vaker aan behoefte te hebben aan meer kennis en vaardigheden rondom het thema bewegen dan professionals die zich heel/redelijk bekwaam voelen (resp. 73% vs. 37%).
- 66 procent van de JGZ-professionals die werken op een consultatiebureau zonder wachtruimte die uitnodigt tot bewegen (n=79), heeft behoefte aan een andere inrichting van de wachtruimte.

Andere behoeften die professionals benoemen, hebben betrekking op mogelijkheden voor beweegstimulering in de wijk en kennis van beweegprogramma's.

Figuur 3.6

Ondersteuningsbehoeften om het onderwerp bewegen (meer) te bespreken met ouders/verzorgers tijdens consulten

(in procenten, n=170, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst over bewegen binnen de JGZ, najaar 2023.

3.6 De rol van JGZ-professionals bij de implementatie van het beweegadvies bij ketenpartners

Deelvraag 5 luidt: welke rol zien JGZ-professionals voor zichzelf weggelegd bij de implementatie van het beweegadvies bij ketenpartners? We hebben alle JGZ-professionals gevraagd wat zij of hun collega's kunnen doen om bewegen en de implementatie van het beweegadvies bij relevante ketenpartners te stimuleren.

Beweegadvies implementeren bij relevante ketenpartners

JGZ-professionals zien voornamelijk een rol voor zichzelf weggelegd bij het stimuleren van een integrale aanpak rondom het beweegadvies (figuur 3.7). Daarnaast geeft het merendeel aan dat zij het beweegadvies kunnen delen met partners (58%) of dat zij samen kunnen werken aan campagnes om de bekendheid van het beweegadvies en het bewustzijn ervan te vergroten (56%).

Andere concrete mogelijkheden die de deelnemers benoemen, zijn deelname aan beweegprogramma's voor jonge kinderen stimuleren en advies geven bij ouderbijeenkomsten. Daarnaast noemt een aantal professionals dat de aandacht voor bewegen binnen de JGZ en tijdens consulten eerst vergroot moet worden.

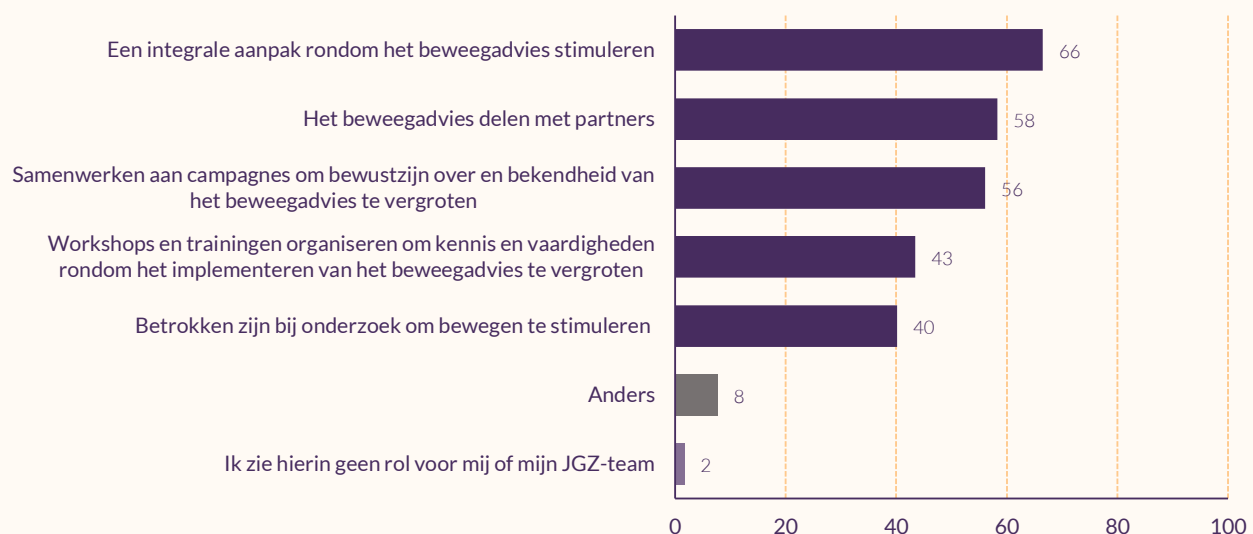
De helft van de JGZ-professionals (51%) die werken op een consultatiebureau in (zeer) sterk stedelijk gebied, geeft aan een rol te kunnen spelen in het organiseren van workshops en trainingen om kennis en vaardigheden rondom het implementeren van het beweegadvies te vergroten. Dit geven zij vaker aan dan JGZ-professionals die werken op een consultatiebureau in matig/weinig/niet-stedelijk gebied (30%).

2 procent van de JGZ-professionals ziet geen rol voor JGZ-professionals weggelegd bij het stimuleren van bewegen en de implementatie van het beweegadvies bij relevante ketenpartners.

Figuur 3.7

Wat JGZ-professionals kunnen doen om bewegen en het implementeren van het beweegadvies bij relevante ketenpartners te stimuleren

(in procenten, n=182, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst over bewegen binnen de JGZ, najaar 2023.

Belangrijkste bevindingen & aanbevelingen

Op basis van ons onderzoek naar de aandacht voor het thema bewegen op consultatiebureaus en behoeften van JGZ-professionals rondom dit thema presenteren we in dit hoofdstuk de belangrijkste bevindingen. Vervolgens doen we aanbevelingen voor beleid en praktijk om de aandacht voor bewegen op consultatiebureaus te vergroten.

4.1 Belangrijkste bevindingen

In dit onderzoek brachten we in kaart op welke manier er aandacht is voor het thema bewegen op consultatiebureaus en welke behoeften JGZ-professionals hebben om het thema bewegen te implementeren tijdens hun consulten.

Aandacht voor bewegen op consultatiebureaus

Minder dan de helft van de respondenten geeft aan dat op het consultatiebureau waar zij werken beleid is op het gebied van bewegen. Op deze consultatiebureaus is, in vergelijking met consultatiebureaus zonder beleid over bewegen, vaker aandacht voor het thema bewegen door:

- de wachtruimte zo in te richten dat deze uitnodigt om te bewegen;
- een registratie-item over bewegen in het digitale dossier op te nemen;
- te beschikken over materiaal om bewegen bespreekbaar te maken;
- gebruik te maken van de richtlijn Houding en bewegen;
- het thema bewegen bijna altijd te bespreken tijdens consulten; en/of
- het beweegadvies te gebruiken.

Naast het hebben van beleid over bewegen heeft ook het gebruik van de JGZ-richtlijn Houding en bewegen een positieve invloed op de aandacht die het thema bewegen krijgt op consultatiebureaus.

Bewegen bespreken tijdens consulten

In dit onderzoek geeft een groot deel van de JGZ-professionals aan het bespreken van het thema bewegen met ouders/verzorgers slechts 'redelijk' belangrijk te vinden. Het belang van het thema bewegen wordt dus niet door alle JGZ-professionals gedragen.

Daarnaast lijkt de frequentie waarmee professionals het thema bewegen bespreken tijdens consulten, samen te hangen met de mate waarin ze zich bekwaam voelen om het onderwerp te bespreken.

Om meer aandacht aan het thema bewegen te kunnen besteden tijdens de consulten hebben de JGZ-professionals behoefte aan meer kennis en vaardigheden, meer/andere materialen en meer tijd voor consulten.

4.2 Aanbevelingen voor beleid

De aanbevelingen die we op basis van dit onderzoek doen zijn gericht op JGZ-organisaties en consultatiebureaus. Eerst geven we aanbevelingen voor het vergroten van de aandacht voor het thema bewegen en het implementeren en integreren van de richtlijn Houding en bewegen door beleid op te stellen met een visie op bewegen:

- Formuleer in het beleid een concrete visie op het thema bewegen, waarbij je het thema bewegen en de richtlijn Houding en bewegen in de dagelijkse praktijk integreert.
- Betrek de stakeholders, inclusief JGZ-professionals, bij het opstellen van deze visie op het thema bewegen.
- Communiceer de visie op het thema bewegen duidelijk en motiveer professionals om ermee aan de slag te gaan.
- Breng de ondersteuningsbehoeften van professionals voor het implementeren en uitvoeren van de visie in kaart en zorg voor middelen om hieraan te kunnen voldoen.

Visie op bewegen

Een eerste stap om de aandacht voor het thema bewegen te vergroten en het te integreren op het consultatiebureau, is het vormen van beleid met een visie op bewegen. Een visie op bewegen laat het belang van het thema zien en helpt professionals om er richting en invulling aan te geven.

Dit onderzoek bevestigt dit. JGZ-professionals die werken op een consultatiebureau met beleid over bewegen, bespreken het thema bewegen vaker tijdens een consult dan JGZ-professionals op een consultatiebureau zonder beleid.

Stakeholders betrekken bij beleid

Veel JGZ-professionals die deelnamen aan dit onderzoek, weten niet of er beleid over bewegen is op de locatie waar zij werken. Dit impliceert dat er geen beleid is óf dat er geen aandacht is voor de uitvoering ervan. Ook vindt een groot deel van de JGZ-professionals het bespreken van het thema bewegen met ouders/verzorgers slechts 'redelijk' belangrijk.

Door een visie op bewegen te ontwikkelen in je beleid, stel je een gezamenlijk doel richting een zo gezond mogelijke jeugd. Hierbij is het belangrijk om alle stakeholders binnen de JGZ-organisatie hierin mee te nemen. Bijvoorbeeld via interactieve beleidsontwikkeling. Zo creëer je eigenaarschap en zorg je dat het beleid breed gedragen is en duidelijk voor iedereen (Propper en Steenbeek, 1999).

De implementatie van de richtlijn Houding en bewegen kan een belangrijk onderdeel vormen van het beleid. Het maken van een implementatieplan voor beleid is vervolgens van belang voor de uitvoering ervan. Het communiceren van de visie op bewegen naar de professionals is een belangrijk onderdeel hiervan.

Ondersteuningsbehoeften van professionals

Gedurende het proces van ontwikkeling en implementatie van beleid is het belangrijk om de ondersteuningsbehoeften van de professionals in kaart te brengen. Op dit moment geeft slechts een klein deel van de JGZ-professionals aan zich heel bekwaam te voelen om het thema bewegen met ouders/verzorgers te bespreken.

De meest genoemde ondersteuningsbehoeften zijn:

- meer/andere materialen en praktische tips;
- meer tijd voor consulten;
- meer kennis en vaardigheden;
- bewegen een standaard onderdeel van het dossier maken.

Nadat de ondersteuningsbehoeften in kaart zijn gebracht, is het belangrijk om te zorgen voor voldoende middelen om aan deze behoeften te voldoen. Bijvoorbeeld door passend materiaal ter beschikking stellen of scholing aan te bieden.

4.3 Aanbevelingen voor praktijk

We geven enkele praktijkgerichte aanbevelingen waarmee JGZ-organisaties en consultatiebureaus hun visie om kunnen zetten in concrete acties. Zo kunnen ze de kennis over het belang en het stimuleren van bewegen vergroten bij ouders/verzorgers van jonge kinderen.

- Vergroot de kennis, de vaardigheden, het enthousiasme en de motivatie van professionals om het thema bewegen te integreren op consultatiebureaus.
- Gebruik de richtlijn Houding en bewegen en geef professionals handvatten om het thema bewegen te bespreken met ouders/verzorgers, inclusief omgaan met negatieve reacties van ouders.
- Maak het thema bewegen een vast onderdeel van het consult met ouders/verzorgers, bijvoorbeeld door een registratie-item toe te voegen aan het dossier.
- Richt de wachtkamer zo in dat deze uitnodigt tot bewegen.
- Verken mogelijkheden tot (innovatieve) samenwerkingen met relevante ketenpartners rondom het thema bewegen.

Kennis, vaardigheden en motivatie

Het merendeel van de professionals bespreekt het thema bewegen niet structureel met ouders/verzorgers. De redenen daarvoor verschillen. Een van de factoren die meespelen, is de ervaren bekwaamheid van JGZ-professionals om het thema bewegen te bespreken met ouders/verzorgers.

Om die te vergroten kunnen organisaties inzetten op het vergroten van de kennis van professionals over het thema bewegen bij jonge kinderen, en hun zelfvertrouwen en vaardigheden. Bijvoorbeeld door het thema bewegen te borgen in de opleiding tot en bijscholing van JGZ-professional(s).

We adviseren om in de scholing de richtlijn Houding en bewegen en het beweegadvies mee te nemen. De huidige aandacht voor het thema bewegen in de opleidingen en bijscholing hebben we niet onderzocht.

Richtlijn Houding en bewegen

JGZ-professionals in ons onderzoek geven aan behoefte te hebben aan praktische handvatten. Zowel rondom beweegstimulering van jonge kinderen als voor het bespreken van het thema met ouders/verzorgers. In de richtlijn Houding en bewegen staan handvatten hiervoor beschreven, maar JGZ-professionals geven aan behoefte te hebben aan het sneller, laagdrempeliger en overzichtelijker kunnen raadplegen van de richtlijnen. Uit onderzoek blijkt dat professionals de richtlijnen vaak in hun eigen tijd moeten doornemen (Van den Berg et al., 2020). We raden JGZ-organisaties aan om professionals te ondersteunen in het gebruiken van de richtlijn in de praktijk. Dit kan mogelijk door tijd in te roosteren om de richtlijn te lezen, maar wellicht ook om als organisatie te onderzoeken op welke manier de professionals de richtlijnen goed in kunnen zetten.

Registratie-item in dossier

Organisaties kunnen de aandacht voor het thema bewegen en het implementeren van de richtlijn Houding en bewegen ook stimuleren door een registratie-item toe te voegen in het digitale dossier. Zo kan het thema bewegen een standaard onderdeel worden van een consult met ouders/verzorgers.

Wachtruimte aanpassen

Een andere actie die ertoe kan leiden dat het thema bewegen vaker aan bod komt tijdens consulten, is het aanpassen van de wachtruimte. JGZ-professionals die werken op een consultatiebureau zonder beweegstimulerende wachtruimte, hebben behoefte aan aanpassing van die wachtruimte.

In 2020 hebben vijf JGZ-organisaties deelgenomen aan een pilot van het NCJ en het Kenniscentrum Sport & Bewegen rondom wachtkameraanpassingen (Van Wijngaarden, 2023). Daarin werkten ze op de consultatiebureaus aan een beweegstimulerende omgeving. Onder andere door vloerstickers met patronen en een 'beweegspiegel'. Een beweegstimulerende omgeving lijkt ervoor te zorgen dat de professional vaker spreekt over bewegen.

Samenwerkingen met andere partijen

Tot slot geven professionals aan een mogelijke rol voor zichzelf te zien in een integrale aanpak en verspreiding van het beweegadvies. Samenwerken met relevante partners is ook een aanbeveling in de richtlijn Houding en Bewegen. Binnen die samenwerking kan de JGZ een belangrijke rol spelen in de implementatie van het beweegadvies.

Het kan bijvoorbeeld gaan om samenwerkingen met sportverenigingen, de kinderopvang of de buurtsportcoach. Zo kun je samen de aandacht voor het thema bewegen en het stimuleren van bewegen bij jonge kinderen vergroten.

4.4 Overige aanbevelingen

Tot slot geven we aanbevelingen voor onderzoek en voor de JGZ-beroepsvereniging.

Onderzoek naar inhoud van beleid

In dit onderzoek hebben we de inhoud van het beleid over bewegen niet in kaart gebracht. We kunnen dus geen uitspraken doen over deze inhoud en over of er een apart beleid over bewegen is of dat het thema bewegen onderdeel is van een beleid over een overkoepelend thema, zoals leefstijl.

Onderzoek naar de inhoud van het beweegbeleid van JGZ-organisaties is van belang om succesfactoren te kunnen identificeren en delen.

Gebruiksvriendelijkheid van richtlijnen

JGZ-professionals steunen vaak op richtlijnen en adviezen (De Schipper et al., 2022). Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat op de helft van de consultatiebureaus de richtlijn Houding en bewegen niet gebruikt wordt. Dit betekent dat er nog veel winst te behalen is voor de implementatie van de richtlijn.

Van den Berg et al. (2020) onderzochten de ervaren barrières van JGZ-professionals voor het gebruik van JGZ-richtlijnen onderzocht. Die waren:

- Er zijn te veel richtlijnen.
- De richtlijnen zijn vaak lang en niet prettig.
- Professionals moeten de richtlijnen vaak in hun eigen tijd doornemen.
- De richtlijnen veranderen vaak, wat het lastig maakt om kennis actueel te houden.

Om de implementatie van richtlijnen en het gebruik ervan te bevorderen in de praktijk adviseren wij de JGZ-beroepsvereniging (eigenaar van de richtlijnen) om JGZ-professionals te ondersteunen in hun behoeften. In samenwerking met JGZ-professionals kan er gewerkt worden aan gebruiksvriendelijke richtlijnen die prettig in gebruik zijn. Daarnaast kunnen ze professionals ondersteunen door veranderingen in de richtlijnen duidelijk te communiceren naar JGZ-organisaties.

Beweegadvies verwerken in richtlijnen

Voor een betere toepassing van het beweegadvies voor 0 tot 4 jaar binnen de JGZ adviseren we de integratie hiervan in de JGZ-richtlijn Houding en bewegen. Dit is een specifieke aanbeveling voor de JGZ-beroepsverenigingen.

Het merendeel van de JGZ-professionals in dit onderzoek is niet bekend met de inhoud van het beweegadvies, maar ziet er wel meerwaarde in voor hun werk. Volgens hen kan het beweegadvies helpen bij het bespreken van het thema bewegen met ouders/verzorgers.

Door het beweegadvies te integreren in de richtlijn Houding en bewegen wordt het bekender, is er afstemming tussen adviezen en is alle informatie op één plek te vinden.

Bronnen

Centraal Bureau voor de Statistiek (2023).

Kerncijfers wijken en buurten 2023. <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/50/kerncijfers-wijken-en-buurten-2023>

De Gezondheidsraad (2022).

Beweegadvies voor kinderen tot en met vier jaar.

De Schipper, J. J., Hermans, A., Jaarsma, D., Noordik, F. W., & Reijneveld, S. A. (2022).

Evidence-based practice in well-child care. *European Journal of Pediatrics*, 181(12), 4183–4189. <https://doi.org/10.1007/s00431-022-04624-3>

Dinkel, D., Snyder, K., Chaudhary, P., & DeVeney, S. L. (2023).

A qualitative comparison case study exploring perceptions of infants' physical activity, and communication by parents, childcare providers, and healthcare providers. *Global Pediatrics*, 3, 100039. <https://doi.org/10.1016/j.gped.2023.100039>

Dinkel, D., Snyder, K., Kyvelidou, A., & Molfese, V. J. (2017).

He's just content to sit: a qualitative study of mothers' perceptions of infant obesity and physical activity. *BMC Public Health*, 17(1). <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4503-5>

Farooq, A., Martin, A., Janssen, X., Wilson, M. G., Gibson, A., Hughes, A., & Reilly, J. J. (2019).

Longitudinal changes in moderate-to-vigorous-intensity physical activity in children and adolescents: A systematic review and meta-analysis. *Obesity Reviews*, 21(1). <https://doi.org/10.1111/obr.12953>

Kariippanon, K. E., Chong, K. H., Janssen, X., Tomaz, S. A., Ribeiro, E. H., Munambah, N., Chan, C. H. Y., Chathurangana, P. P., Draper, C. E., Hamdouchi, A. E., Florindo, A. A., Guan, H., Ha, A. S., Hossain, M. S., Kim, D. H., Van Kim, T., Koh, D., Löf, M., Pham, B. N., ... Okely, A. D. (2022).

Levels and Correlates of Objectively Measured Sedentary Behavior in Young Children: SUNRISE Study Results from 19 Countries. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 54(7), 1123–1130. <https://doi.org/10.1249/mss.0000000000002886>

Kenniscentrum Sport (2019).

Hoe Denken Ouders Over Sport En Bewegen? Resultaten Van De Peiling. https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/kennisbank/publicaties/?hoe-denken-ouders-over-sport-en-bewegen-resultaten-van-de-peiling&kb_id=25779&kb_q=landelijk%20ouderpanel

Kohl, H. W., Craig, C. L., Lambert, E. V., Inoue, S., Alkandari, J. R., Leetongin, G., & Kahlmeier, S. (2012).

The pandemic of physical inactivity: global action for public health. *The Lancet*, 380(9838), 294–305. [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(12\)60898-8](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(12)60898-8)

Kuzik, N., Poitras, V. J., Tremblay, M. S., Lee, E., Hunter, S., & Carson, V. (2017).

Systematic review of the relationships between combinations of movement behaviours and health indicators in the early years (0-4 years). *BMC Public Health*, 17(S5). <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4851-1>

Mombarg, R., De Bruijn, A., Smits, I., Hemker, B. T., Hartman, E., Bosker, R., & Timmermans, A. (2021a).

Development of fundamental motor skills between 2006 and 2016 in Dutch primary school children. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 28(6), 583–600. <https://doi.org/10.1080/17408989.2021.2006621>

Mombarg, R., De Bruijn, A., Smits, I., Hemker, B. T., Hartman, E., Bosker, R., & Timmermans, A. (2021b).

Development of fundamental motor skills between 2006 and 2016 in Dutch primary school children. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 28(6), 583–600. <https://doi.org/10.1080/17408989.2021.2006621>

NCJ (z.d.).

Richtlijnen. <https://www.jgzrichtlijnen.nl/>

Propper, I. M. A. M., & Steenbeek, D. A. (1999).

De aanpak van interactief beleid: elke situatie is anders. Coutinho.

Singh, A. S., Veldman, S. L. C., & De Jonge, M. (2023).

Kinderen en jongeren bewegen minder en hun motoriek gaat achteruit. Mulier Instituut.

Van den Berg, V., Aileen, A., Smit, L., Koolhaas, C., Witt, A., Jorna, A., Jansen, P., Hoogsteder, M., & Singh, A. (2019).

Samen Gezond Groot: Optimalisering van de leefstijladvisering in de Jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 4-jarigen.

<https://www.vumc.nl/research/overzicht/academische-werkplaats-jeugd-en-gezondheid/onderzoek-en-innovatie/samen-gezond-groot-2018-2020.htm>

Van Wijngaarden, L. (2023).

Friese consultatiebureaus zijn succesvol aan de slag met beweegstimulering bij jonge kinderen. Allesoversport.nl.

<https://www.allesoversport.nl/thema/beweegstimulering/friese-consultatiebureaus-zijn-succesvol-aan-de-slag-met-beweegstimulering-bij-jonge-kinderen/>

Ward, D. S., Vaughn, A. E., McWilliams, C., & Hales, D. (2009).

Physical Activity at Child Care Settings: Review and Research Recommendations.

American Journal of Lifestyle Medicine, 3(6), 474–488.

<https://doi.org/10.1177/1559827609341964>

Sanne Veldman
s.veldman@mulierinstituut.nl

Marthe Westerbroek
m.westerbroek@mulierinstituut.nl